

51^e Jaargang

Dinsdag 14 juni 2016

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

De Koning gehoorzamen

*“De Heere heeft het van node”,
Lukas 19:34*

Die twee discipelen van de Heere Jezus kregen een bijzondere opdracht. Ze moesten naar een dicht bij Bethanie gelegen dorpje gaan en daar zouden ze een ezelin met haar veulen vinden. Ze moesten de dieren los maken en mee nemen en bij de Heere brengen. Als men zou vragen wat ze daar aan het doen waren moest het eenvoudige antwoord zijn: De Heere heeft het nodig! Al geeft de Heere hen verder geen nadere uitleg, ze krijgen wel duidelijke instructies. Misschien hebben de discipelen wel hun bezwaren gehad. Je kunt toch zo maar niet... Misschien hebben ze het niet uitgesproken, al durft een mens dat natuurlijk wel. Tegensprekers en bezwaar makers zijn we, al is de Heere nog zo duidelijk in Zijn opdracht. Denk maar aan Mozes bij de brandende braambos en aan Jeremia toen de Heere hem tot profeet riep. En van nature leggen we gewoon de wil van de Heere naast ons neer. Zonder tegenspreken de Heere gehoorzaam zijn, ja, daar is overwinnende genade voor nodig. Maar het stelt ons wel schuldig! En was de mens maar een tegenspreker van de duivel in plaats van de Heere!

De discipelen gaan op weg. Misschien wel met duizend bezwaren. Op huisbezoek met een hart vol mensenvrees. Naar de preekstoel met een lijst van bezwaren. Naar een gesprek met je baas over je principes. Wat verschil maakt is of je alleen gaat of met de Heere. De discipelen gingen met de Heere. En Hij Die roept zal bewijzen de Getrouwe te zijn. En Hij kan alles zo wonderlijk wel maken. Ze komen in het dorpje aan en ja hoor, hun oog valt op een ezelin die met haar veulen op het erf van een boerderij vastgebonden staat. Normaal zou het geweest zijn als ze eerst naar de eigenaar waren gegaan om hem hun komst en de opdracht van hun Meester mede te delen. Maar dat hoort niet bij hun opdracht. De opdracht luidde: ontbindt de ezel en breng die hier. Laat de wil van de Heere onze redeneringen en bezwaren het zwijgen opleggen. Laat de wil om Zijn werk te doen en het geloof om onvoorwaardelijk Zijn weg te gaan onze redeneringen het zwijgen mogen opleggen. Misschien hebben ze biddend hun werk gedaan. Dat bedoelt de Heere immers? Hij leidt ons in omstandigheden waarin we ons aan Hem en Zijn leiding moeten overgeven en dat kan niet zonder het gebed: Heere, help mij, gaat U toch met mij mee, sterk mij en wilt U uitkomst geven! En ja hoor, als ze bezig zijn de touwen los te maken is daar de boer al. Wat doen jullie daar met mijn dieren? Dat konden ze verwachten. Hun Meester had het ook al gezegd: men zal wel vragen wat je aan het doen bent! Maar het antwoord was hun in de mond gegeven. Dus geen nood. De Heere heeft dit dier nodig! En dan gebeurt het wonderlijke. De verrassing. Al hun verlegenheid en bezwaren zijn in een moment verdwenen. De eigenaar

laat hen onbekommerd gaan. Het woord: de Heere heeft het nodig, doet wonderen. Verwonderd over, nee, niet die eigenaar, maar de Heere Die hen deze opdracht gaf, zullen ze zijn terug gekeerd.

Het is dan ook een wonderlijk geval. Maar uit de reactie van de eigenaar van die ezel kunnen we wel het een en ander opmaken. Namelijk dit, dat hij Jezus kende. Ja, wat meer is, dat hij Hem zag als de Heere, de Koning! De discipelen hoefden niet uit te leggen Wie zij met de Heere bedoelden. Hij wist het. En, wat zo treffend is: hij erkende Hem ook als zodanig. Want weten dat Jezus de Koning is, is op zichzelf niet genoeg. Maar erkennen dat Hij Koning is, dat vraagt Hij van ons. Buigen voor Hem. Hem gehoorzamen en dienen, ja, dat vraagt de Koning van Zijn onderdanen.

De man had natuurlijk van Jezus gehoord. Natuurlijk had hij vernomen van de opstanding van zijn buurman, Lazarus, diezelfde dagen! Maar er waren er meer die Jezus kenden en van Zijn wonderen wisten. Deze boer had de Meester persoonlijk leren kennen. De Heere was zijn Heere geworden. Gods genade was in zijn leven verheerlijkt. En zo was het gekomen dat hij de dingen ging inzien zoals ze werkelijk waren. Zijn ezel was ZIJN ezel niet. Die behoorde de Heere toe. Zoals zijn vrouw ZIJN vrouw niet was en zijn kinderen niet ZIJN kinderen en zijn boerderij niet ZIJN boerderij en zijn lichaam niet ZIJN lichaam en zijn tijd niet ZIJN tijd. Hebben wij dat ook al geleerd? Deeze aard, met alles wat zij heeft, met al wat zich beweegt en leeft, zijn 't wettig eigendom des Heeren, Psalm 24. Wat we hebben, hebben we in bruikleen gekregen! Niet de Heere leende zijn ezel, maar de man leende de ezel van de Heere! Door wederbarende genade gaat een mens van koning veranderen en wordt het gebed geboren: Wat wilt Gij dat ik doen zal? De Koning stort Zijn liefde uit in het hart en zo wordt hier op aarde in beginsel al het mijne het Zijne en worden er liefdeoffers gebracht. En wat is de gave van mijn ezel aan Hem in vergelijking met de gave van Zijn dierbaar bloed voor mij? Wie dit niet kent ziet alles wat hij heeft als het zijne: mijn leven, mijn geld, mijn huis, mijn lijf. En je hebt niet door dat je vast zit aan dingen die er vandaag nog zijn, maar morgen niet meer. Het is ten diepste niets anders dan afgoderij. Een arm leven dus. Wat je krampachtig vast houdt raak je kwijt. En wat je aan de Heere geeft raak je nooit kwijt. Is er ooit iemand van het dienen van de Heere armer geworden?

K. Hoefnagel

Jozef en de academie

Genesis 39:13-14
En het geschiedde, als zij zag, dat hij zijn kleed in haar hand gelaten had, en naar buiten gevluht was, zo riep zij de lieden van haar huis, en sprak tot hen, zeggende: Ziet, hij heeft ons den Hebreuwsen man ingebracht, om met ons te spotten; hij is tot mij gekomen, om bij mij te liggen, en ik heb geroepen met luider stem

Veel moderne theologen zien de Bijbel als een gewoon menselijk boek uit de oudheid. En dat mag je daarom net zo analyseren en bekritiseren als bijvoorbeeld de boeken van de Griekse filosoof Plato. We noemen dat de historisch-kritische uitleg. Alles wordt vanuit de mens gezien en verklaard. Zo gebeurt het ook met dit verhaal van Jozef en de vrouw van Potifar. Het is volgens hen een heel bekend 'plot': een oudere machtige vrouw verleidt tevergeefs een jonge man en beschuldigt hem vervolgens van aanranding. Dit verhaal lees je in antieke boeken uit China, Griekenland, Egypte enz. Het is dus een gewoon menselijk verhaal, zo zeggen veel wetenschappers. En daarmee zien ze de diepste betekenis en bedoeling van de Jozefs-geschiedenis over het hoofd.

De aardige, verleidelijke vrouw van Potifar, met haar zoete lieve woorden, verandert in één tel in een furie. Ze is des duivels van woede. Haar maskers vallen ineens af en ze toont haar ware gezicht. En dan blijkt ineens dat haar liefde voor Jozef geen liefde was. Het was niet meer dan hartstocht en zelfzucht. Ze was alleen maar uit op bevrediging van haar boze lusten. Bij echte liefde gaat het om de ander. In 1 Korinthe 13 wordt dat op een prachtige en diepe manier beschreven. Eén van de dingen die Paulus schrijft, is dat de liefde de naaste geen kwaad doet. Hoe anders is het met hartstocht en wellust. Dan gaat het alleen om mijzelf. En als hartstocht en wellust worden afgewezen, dan veranderen die gevoelens in duivelse haat. Zo ook bij de vrouw van Potifar. Ze verzint ter plekke een verhaal waarbij de jas van Jozef als bewijs moet dienen.

Volgens de moderne theologische academie is dit een overbekend plot, wat heel vaak in de antieke literatuur voorkomt. En de man is altijd verliezer. Gaat hij in op de avances van de vrouw, dan gaat hij een onmogelijke relatie aan, omdat ze getrouwd is. Maar weigert hij aan haar verlangens te voldoen,

dan kan hij zeker zijn van haar wraak. Zo wordt dit onderdeel van de Jozefs-geschiedenis door de academie teruggebracht tot een plat menselijk verhaal. En zo wordt vooral voorbijgegaan aan de diepste bedoeling van de Auteur van deze geschiedenis.

Want achter de geschiedenis van deze wellustige vrouw en die weerloze jongen, speelt zich een andere geschiedenis af: de heilsgeschiedenis. Heilsgeschiedenis wil zeggen, dat God Zijn genade in de geschiedenis openbaart. Het heil is de menselijke geschiedenis binnengekomen. De satan heeft geen zicht gehad op die heilsgeschiedenis. Maar hij heeft wel iets vermoed. De satan voelde aan dat er met Jozef iets aan de hand was. En hij probeerde niet alleen Jozef te vernietigen, maar daarmee ook heel Gods verlossingsplan te dwarsbomen. Dit onderdeel van de Jozefs-geschiedenis vertelt ons één van de aanvallen van het slangenzaad op het vrouwenzaad. Het gaat maar niet om een aanval op een kind van God om hem tot zonde te verleiden.

Nee, heel de geschiedenis van het volk Israël, heel de toekomst van Gods Koninkrijk, de geboorte van de Christus, ja heel de zaligheid van Gods Kerk hangt af van Jozefs handelwijze.

Want stel nu eens dat Jozef toegegeven had, wat was er dan gebeurd? Jozef had dan oud kunnen worden en een weelderig leven kunnen leiden in het huis van Potifar. Maar dan was hij nooit in de gevangenis terechtgekomen. Dan had Jozef nooit die schenker ontmoet. Dan had hij nooit de dromen van Farao kunnen verklaren. Dan was Jozef nooit de Zafnath-Paäneath geworden, de behouder van het volk. Dan was het huis van Jakob een ellendige hongerdood gestorven. Dan was Juda gestorven, dan was er nooit een David geweest en nooit een Davids-Zoon. Zie je? Satan probeerde hier het vrouwenzaad te vernietigen. Er mocht geen verlossing komen, er mocht geen Verlosser komen.

Maar Jozef bleef staande. Niet in eigen kracht. Niet omdat hij geen seksuele gevoelens had, of omdat hij zo vroom was. Niets van dat alles. Als het aan Jozef zelf had gelegen, dan was hij wellicht met die vrouw naar bed gegaan. Maar de Heere waakte over Jozef. Hij waakte over Zijn heil. En de Heere waakt ook over de verkondiging van dat heil. Ook al probeert de academie die heilsvolkondiging te verlagen tot een menselijk verhaal. De Heere houdt de zuivere prediking in stand. En daarom kun jij zalig worden. Geloof Zijn heil- en troostrijk Woord!

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Vergeet Gods wil en daad niet
In het vorige artikel werd ons gewezen
waarop Paulus Agrippa aansprak. Op
Agrippa's geloven. Hoe Paulus daarach-
ter gekomen is, weten we niet. Het is een
feit. Wellicht ziet Paulus Agrippa nu voor
het eerst. Paulus zag duidelijk hoe Agrip-
pa's leven was.

Hij had een relatie met zijn mondaine zuster Bernice die naast hem zat. Paulus sprak nu Agrippa niet aan op wat hij zag, maar op wat hij wist. Zeker wist. Agrippa wilde de profeten van het Jodendom niet afschrijven. Innerlijk was hij overtuigd van de waarheid van hun woorden. Paulus wijst op de grondoorzaak van geloven. Dat heeft ons vandaag wat te zeggen. Bijzonder daar verandering van levensvisie toeneemt. Triest is het dat gesprek in vele gevallen uitgesloten is. Zeker was dit in de vorige eeuw al merkbaar, maar nu is het toegenomen. Hoe vele jongeren hebben de brug opgehaald en willen niet meer over de brug komen of laten komen. Zeer aangrijpend. Het contact kan onder hetzelfde dak al uitgesloten zijn. De dagelijks omgang is heel moeilijk geworden. Beneden is geen weg meer, maar de weg naar Boven kan niet gesloten worden. Verhinderend of beletsel kunnen er zijn. Voor eigen gedachte of zelfs waarneming kan de hemel gesloten zijn, maar dit staat vast: bij de hemelvaart van Jezus werd niet een muur die doet denken aan de Berlijnse muur geplaatst tot scheiding. Slechts een wolk werd gezien en die is er nog. Door een wolk kan een gebed. Door een wolk wordt gehoord en op Gods tijd en wijze verhoord. De Heere geeft steun en troost. En waarover mag bijzonder in het gebed met de Heere gesproken worden. Het gebeuren na de geboorte. Wat toen plaats vond was geen traditionele aangelegenheid of

Het Apostolicum (7)

familiegebeuren, namelijk het dopen in de Naam van de drie-enige God. Die werkelijkheid van het gedoopt worden, van het gedoopt zijn, moet aan de orde komen. Het aanspreken op het gebeuren is de wil van God. Ook dient gewezen te worden op de kracht van God de Heere. Voluit Bijbels is wat er staat in zondag 27 vr. en antw. 94. Omdat het artikel zo van betekenis is, wordt het doorgegeven. De vraag is: zal men ook de jonge kinderen dopen? Het antwoord is: ja, want mitsdien zij also wel als de volwassenen in het verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen zijn en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest Die het geloof werkt niet minder dan de volwassenen toegezegd wordt, zo moeten zij ook door de Doop als door het teken des Verbonds de Christelijke kerk ingelijfd worden en van de kinderen der ongelovigen onderscheiden worden, gelijk in het Oude Verbond of Testament door de besnijdenis geschied is voor dewelke in het Nieuwe Verbond de Doop is ingezet. Het is niet de bedoeling op bepaalde gedachten of stellingen omtrent de doop in te gaan, maar zich te houden aan wat in zondag 27 staat. Echter vooraf twee gedachten. Naar de Schrift wordt algemeen aanvaard het toelaten van vrouwen aan de avondmaalstafel en gaat het in de Schrift over een huisgezin, dan behoren alle kinderen daarbij. Wordt er gedacht aan reformatorische baptisten van vroeger en nu. In Engeland rijdt het verkeer links en in ons land rechts. En wat is verkeerd? Laten we het daarbij laten. Er is al verwarring genoeg en de afval neemt toe. Wijzen op en spreken van Gods daden in en met de Doop is dringend nodig. Gaat het over de kinderdoop, dan waren de opstellers hiervan ten volle verzekerd dat Gods Woord dit gebiedt. Vandaar hun 'ja het'. Daar mag niet aan getwijfeld worden, noch minder nagelaten worden. Naar de Dordtse Kerkorde behoren ambtsdragers nalatige ouders aan te dringen tot het dopen van het kind. Waarom? Omdat hun kind van Godswege recht heeft op het teken en zegel van het verbond. Tegenover de

bestrijders, verwerpers van de kinderdoop dienen we net zo te staan als de opstellers tegenover de wederdopers. Het doopsformulier staat bij de behandeling daar niet buiten. Als eerste grond van de kinderdoop wordt gewezen op de eenheid van het verbond der genade. Dit verbond omvat zowel de periode van het Oude Testament als die van het Nieuwe Testament. Vandaar ook het zingen in het doopuur en dat is belijden. Het verbond met Abraham Zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind. Er is wat gebeurd voor en na de geboorte van het kind. De inlijving door God de Heere in Zijn Verbond en Zijn gemeente en de zichtbare daad Gods in het ontvangen van het teken en zegel van de Heilige Doop. De belofte van het Evangelie. De verlossing door Christus' bloed en de Heilige Geest, Die het geloof werkt. Dit is een Godswonder, want de belofte van God staat niet los van het begin van het Doopsformulier, dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren en daarom kinderen des toorns zijn, zodat wij in het rijk Gods niet kunnen komen tenzij wij van nieuws geboren zijn. Wat kunnen die eerste regels overgeslagen worden of gedachteloos aanvaard. Wie door Gods Geest en Woord geleid en geleerd wordt, neemt de eerste regels van het formulier in verbinding met wat in zondag 27 antw. 74 staat, heel het leven mee. Psalm 25 vers 3 staat daar niet buiten. Het wordt een levenspsalm. God drie-enig mag aangesproken worden. In Zijn Woord heeft de Heere dit vastgelegd met de verzekering: Ik heb niet gezegd tot het huis van Jakob zoek Mij te vergeefs. De Heilige Doop staat daar niet buiten. Laten we Gods wil en zo Zijn daad niet laten voor wat het is. Het gedragen worden in het doopuur onder het Woord, het ontvangen van het Verbondsteken. Dat teken is onuitwisbaar. Het blijft spreken. Verbondsbrekers ter verdoemenis. Verbondzoekers tot zaligheid.

M.C. Tanis

Door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden.

2 Petrus 1:4

In de beloften gaat het over de vergeving der zonden, een gerust geweten, de gunst van God, God te genieten, Gods kinderen en volk te zijn en de eeuwige gelukzaligheid. Het gaat ook over de heiligmaking en reiniging van het hart en de inschrijving van de Gods Wet in het hart. Het wordt een liefdeswet, waarin Gods kinderen behagen hebben. De Wet leert wat goed en kwaad is. Ook het geven van lust en kracht om de Wet te gehoorzamen. De Heere maakt dat Zijn kinderen heilig wandelen. We moeten denken aan de eigenschappen van de Goddelijke natuur: rechtvaardig, barmhartig, genadig, lankmoedig. Gods deugden en de deugden van Gods kinderen verschillen oneindig in wezen. Toch zijn ze gelijk in naam en in de vruchten die zij voortbrengen. Barmhartigheid is dat God en de mens de ellendige weldoet. Als de mens deel krijgt aan de Goddelijke eigenschappen betekent dit dat hij de Goddelijke natuur deelachtig wordt door de beloften. “In de beloften van de Heere God is een bijzondere kracht tot waarachtige heiligmaking.” Door de kracht van de beloften kreeg Israël Kanaän in bezit. De beloften brengen tot het laten van de zonden en tot het doen van het goede. De beloften veranderen onze staat: van vijanden worden we vrienden. Vijanden van God willen Zijn wetten niet gehoorzamen, Zijn kinderen wel. Door de beloften is er hoop op de zaligheid, wat een krachtig middel is tot alle ware heiligheid. De hoop wapent tegen verzoeken. De Heilige Geest noemt de hoop de helm der zaligheid. De beloften spreken van onvolmaakte heiligheid in dit leven en van volmaakte heiligheid, dat is heerlijkheid, na dit leven. De beloften spreken van Gods hulp en bijstand in het geestelijke leven. In Christus vermag Gods kind alles. Israël had in zichzelf geen macht om tegen de vijanden staande te blijven, maar het had macht vanwege de belofte van hulp die de Heere had gegeven. “Zo zijn wij ook in onszelf zwak en gering, maar in Christus alles vermogende.” God verplicht naar Zijn wil te handelen. De hand van het geloof dient om uit de beloften de kracht te halen. Van de zijde van de mens is er geen verontschuldiging voor de onvolmaaktheid. Israël roeide in Kanaän niet alle vijanden uit. Dat was geheel de schuld van Israël. Het was Gods verborgen beleid Israël door die overgebleven vijanden te verzoeken. Zo is Gods kind niet onschuldig omdat hij onmachtig is. Gods kind is immers onmachtig in zichzelf, maar machtig in Christus. Sommigen zijn ijdel en zorgeloos en bekommeren zich niet om de beloften die de Heere geeft. De zaligheid gaat hen niet ter harte. Zij beseffen niet dat vergeving en herstel in Gods

gunst nodig is. Anderen hebben geen zin in de beloften omdat daar een heilige levenswandel in begrepen is. Weer anderen zien hun zonden zonder enig besef van Gods barmhartigheid. Nog weer anderen menen dat zij buiten de genadebeloften staan. Ook komt het voor dat een net burgerlijk leven gelijk wordt gesteld aan een heilig leven. Het wordt niet verstaan hoe men door de beloften werkzaam moet zijn. Wie alleen let op eigen kracht zegt dat hij tot niets in staat is, maar wie ziet op de kracht waar de beloften deel aan geven, is machtig te doen wat de Heere vraagt. Het komt voor dat de beloften niet gebruikt worden om toe te nemen in heiligmaking. Zulken hebben de Zaligmaker alleen als Priester nodig tot vergeving der zonden en niet als Leraar en Koning om hen te leren en over hen te regeren. Genade kan misbruikt worden tot zorgeloosheid en toegeven aan het vlees. Sommigen staat de heiligheid niet aan en gebruiken daarom de beloften niet. Dit kunnen wel eerlijke mensen zijn, maar geen echte christenen die de Goddelijke natuur deelachtig zijn. De beloften wekken op tot heiligmaking. Jozua en Kaleb gebruikten de beloften. Om de inhoud van de beloften te verkrijgen mag Gods kind niet stil afwachten, maar hij dient de goede strijd des geloofs te strijden. De Heere belooft Zijn hulp en bijstand in die strijd. God rukt uit de macht der duisternis en doet als Zijn kinderen heilig wandelen te midden van zondaren. Het is niet genoeg uit te spreken welke vorderingen we zouden maken als we ons aan Gods beloften hielden. De tekst spreekt immers over het deelachtig worden aan de Goddelijke natuur. Wie als een onreine en onheilige zondaar heiligmaking begeert, die kome tot de Zaligmaker en tot de beloften om daardoor geheiligd te worden. “De verloren zoon zag niet om naar betere klederen om bij de vader te komen, maar stond op en ging derwaarts heen om die te krijgen. Zoekt gij veranderd te zijn, gaat naar Christus om geheiligd te worden, en zo zijt gij een kind der beloften.” Laat eigen onmacht u niet tot wanhoop brengen. In God en Christus vermag u alles. Overdenk de grootheid, heerlijkheid, waarheid en zekerheid van de beloften en ook de oprechtheid en de welmenendheid van God in het beloven. God wil tot Zijn dienaars maken. Wie valt in de zonde, moet opnieuw tot de belofte om sterkte gaan. Wanhoop niet vanwege de vele struikelingen, maar houdt vast aan het onverbreekbaar verbond en kom telkens opnieuw tot de beloften.

A.van Heteren

MORAAL- RIDDELS

Enkele weken geleden vielen er in de Pers enkele namen van predikanten die tijdens de Tweede Wereldoorlog een foute keuze hadden gemaakt. Er zijn in de discussie rond deze onderwerpen al meerdere namen gevallen, zoals van Ds. Kersten en Professor Wisse.

Dr. B.J. Spruyt merkte hierbij op: „Het is zó triest dat mensen zoals ds. Lingbeek, levend bij het licht van de Bijbel en vanuit de verborgen omgang met God, de tekenen van de tijd toch niet goed hebben verstaan en zulke foute keuzes maakten. Dat werpt je steeds terug op de vraag: Welke gevaren zien wij dan, vandaag de dag, over het hoofd? De kans bestaat dat later van ons gezegd wordt dat ook wij op verschillende punten Gods Woord misverstaan hebben. Maar je hebt zulke zaken van je eigen tijd nauwelijks in de gaten”.

Ik kan mij zo'n opmerking goed voorstellen. Accepteren wij bepaalde zaken te makkelijk waarover een andere generatie totaal anders zal denken?

Nu moeten we ons wel een juist beeld vormen van ons voorgelacht. In mijn jeugd werd er gesproken over mensen die “pro-Duits” waren. Dat is iets anders dan de mening dat we ons aan de oordelen van God moeten onderwerpen. Beide opvattingen kwamen wel voor. Het laatstgenoemde inzicht komt overeen met Bijbelse lijnen; het eerste niet. Men begon te dwalen vanuit de hoop dat Hitler zou verlossen van de dreiging van Moskou. Hoe kan men zich verkijken op de dingen. Een ander voorbeeld zien we in het roken als verslaving. In mijn jeugd de meest gewone zaak: de sigaar het psalmboek konden goed met elkaar overweg. Sigaretten werden in grote hoeveelheden door ons weg gerookt. Nu denken we daar heel anders over. Hoe konden en kunnen Bijbelgetrouwe mensen zo hun gezondheid op het spel zetten?

Vanuit deze invalshoek ga je je eigen tijd kritisch bezien. Maken wij wel de juiste keuzes en kan onze ethiek door de beugel? Natuurlijk, wij kennen de overwegingen van ons nageslacht niet. Het blijft moeilijk in te schatten hoe onze kleinkinderen later over ons denken? Ik teken hierbij aan dat het niet de belangrijkste vraag is hoe mijn kleinkinderen over ons denken. Ook zij immers zullen de wijsheid niet in pacht hebben.

Verkeerde keuzes kunnen zich vooral ook voordoen op het terrein van de politiek. Welke houding hebben we ingenomen tegenover Poetin? De geschiedenis kan daarop pas een antwoord geven. Was de EU niet een historische vergissing? En Wilders dan? Nu maakt de kerk in onze dagen geen andere keuzes dan de meeste politici. In die zin zal men later de kerk op zich nauwelijks iets kunnen verwijten.

Maar gesteld dat de meeste Moslims bekeerd worden die als vluchteling binnen kwamen, zal dat dan geen aanleiding zijn om de vraag te stellen: Hoe heeft ooit iemand tegen deze immigratie bezwaar kunnen maken? Maar als Europa meer en meer het toneel wordt van terreur en als het Christendom onder de voet gelopen wordt door de Islam, dan zouden we ongetwijfeld later horen vragen hoe we toch zo blind konden zijn voor deze gevaren? Zal een later verwijt niet zijn dat we de tegenstelling tussen rijk en arm te snel en te makkelijk hebben aanvaard? De uitkomsten maken veel duidelijk. En wij kennen nu die uitkomsten niet. Daarom werd ook terecht

opgemerkt dat we nu de tijdgeest moeten wegen met Bijbelse gewichten. Want uiteindelijk maakt de afloop niet uit of we het goed gedaan hebben; het Woord van God bepaalt het antwoord.

Rond de slavernij kunnen soortgelijke opmerkingen gemaakt worden. Er zullen mensen zijn die bekende oudvaders liever beoordelen op hun gehalte van rechtzinnigheid dan op hun houding tegenover de slavernij.

En op kerkelijk terrein? Als u de oordelen van de Heere Jezus over het Farizeïsme leest, en u neemt waar dat die stroming breed onder ons leeft, dan zou dat ook kunnen uitmonden in postume afkeuring. Leeft die stroming bijvoorbeeld onder de geestelijken van onze tijd? Waaraan ontleenden de voorgangers van toen en nu hun status (dominocratie), waarom waren de pastorieën zo groot en onze huizen zo mooi, en waarom bestond er een zekere ambtskleding en waarom preekte men in toga, enz. Kunnen deze details later ook anders uitgelegd worden? Te oordelen naar de wijze waarop wij de ingewanden van ons voorgelacht onderzoeken, zou dat allemaal best zo kunnen uitpakken. Zeker, geen enorme vergissingen, maar toch ook misschien wel een misverstaan van de Schrift. Hoe zullen wij ons verantwoorden op deze zaken? Voor het nageslacht, maar meer nog voor God? Hier zit toch wel heel veel aan vast. Niet ieder gegeven is uiting van een ketterij, maar er is wel een principiële afweging nodig, dat wel.

Zaken van traditie hebben hiermee weinig te maken. Elke tijd heeft zijn eigen gewoonten, maar er zijn ook zaken die lijnrecht ingaan tegen Gods Woord.

Stel u voor als later zou blijken dat we TV en mobieltjes nooit hadden moeten aanvaarden. Zo kan ik doorgaan.

Maar ik ben er nog niet. Er zijn nog veel meer vragen te stellen. Die hebben dan te maken met de Bijbel zelf. Denk eens aan de wrede oorlogen uit de dagen van het OT? En wie hebben de voorschriften van de Bergrede ooit aangehouden en ernaar geleefd? Ook die vragen worden tegenwoordig vrijmoedig gesteld. Het is een beeldenstorm die over ons komt. Is de Kerk van nu niet blind voor sommige teksten die toch ook in de Bijbel staan?

Het mag wel ootmoedig stemmen als we deze vragen op ons voelen af komen. Gods Woord roept ons niet alleen op ons te houden aan de geboden van de Heere. Er wordt ook geraden dat we zullen beproeven welke de volmaakte wil van God is. Dat is dus geestelijk speurwerk. We moeten verder de geesten beproeven. Naar mijn gedachte wordt dat in deze tijd in te geringe mate gedaan. Daarom de oproep: “Waakt en bidt dat ge niet in verzoeking komt; de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak”.

P. Roos

De geestelijke wapenrusting (4)

Staat dan, uw lendenen omgord hebbende met de waarheid (Efeze 6: 14a)

Vanaf vs. 14 gaat Paulus de verschillende onderdelen van de wapenrusting langs. Het eerste onderdeel waarvoor hij de aandacht vraagt, is de gordel. We moeten daarbij denken aan een betrekkelijk smalle leren riem, waaraan soms allerlei edelmetalen voorwerpen waren vastge maakt. Waartoe diende zo'n gordel?

De gordel

[1] In de eerste plaats zorgde de gordel voor *bewegingsvrijheid*. In de Bijbelse tijd droeg men vaak een langer kleed. U kunt zich wel voorstellen dat je op reis en zeker in de strijd makkelijk over zo'n kleed kon struikelen. Dat zou in het ergste geval je dood kunnen betekenen. Welnu, om dat te voorkomen, trok men in oude tijden het kleed op en hield dat omhoog met een gordel.

[2] In de tweede plaats zorgde de gordel (indirect) voor *bescherming*. Want aan de gordel maakte men vaak wapens vast: een dolk of soms een zwaard.

[3] In de derde plaats zorgde de gordel voor *versiering*. Op verschillende plaatsen in de Bijbel is de gordel een teken van waardigheid. En uit de Romeinse geschiedenis is bekend, dat soldaten soms gestraft werden door het inleveren van hun gordel. Dat werd ervaren als een strenge straf.

De waarheid: Gods Woord

Nu schrijft Paulus in Efeze 6: 14: *'uw lendenen omgord hebbende met de waarheid'*. Zoals een soldaat een gordel omdeed – tot beweging, bescherming en versiering – zo moeten de Efeziërs 'de waarheid' omdoen. Die waarheid moet hen aankleven, zoals een gordel kleeft aan de lendenen van een man (zie Jeremia 13: 11).

Wat bedoelt de apostel hier met 'de waar-

heid'? Allereerst: het Woord der waarheid. De leer die naar de godzaligheid is. Dáár zal een mens allereerst zijn wapens moeten zoeken tegen alle leugens van de duivel.

Het Woord van God zal aan ons moeten kleven. En wij zullen aan het Woord van God moeten kleven. Dat betekent dat we verbonden moeten zijn aan dat Woord. Dat we het moeten lezen, onderzoeken en overdenken. Daarbij is onmisbaar, dat de Heilige Geest het Woord opent voor ons hart en ons hart opent voor het Woord. Want alleen zo zullen we leren, Wie God werkelijk is. Wie wij werkelijk zijn. En Wie Christus werkelijk is. Tegen alle leugens en de duivel in!

Als de gordel van het Woord ons niet 'aankleeft als de gordel de lendenen van een man', hoe zal een mens dan ooit kunnen staan in de geestelijke strijd? Dan zal ik bij de eerste stappen al struikelen over de klederen van mijn eigen onwetendheid of eigenwijsheid.

De waarheid: oprechtheid

Het woord 'waarheid' in Efeze 6: 14 heeft ook de betekenis van: oprechtheid. Als Paulus schrijft: Omgord uw lendenen met de waarheid, bedoelt hij ook: Wapen uzelf met oprechtheid.

Oprechtheid – wat is dat? Dat wijst op een hart, dat door de Heilige Geest eerlijk is gemaakt. Als ik de gordel der waarheid draag, leg ik mijn hart en leven steeds open voor God. Dan probeer ik geen zonde of zwakheid te verbergen. Dan is Psalm 139: 23-24 mijn dagelijks gebed: *'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op de eeuwige weg'*.

Die oprechtheid is er van nature niet bij ons. Zeker, we kunnen – door Gods algemene goedheid – in het gewone leven heel eerlijk zijn. Maar tegenover God en tegenover onze eigen ziel zijn we ten diepste oneerlijk.

Als de Heere je eerlijk maakt voor Hem, dan is het eerste wat je ontdekt, niet hoe eerlijk je bent. Maar hoe oneerlijk je tegenover Hem bent. En als de Heere door Zijn Geest licht laat vallen over je hart en je binnenste, dan word je bang voor je eigen oneerlijkheid. Zo bang, dat je het niet meer overdreven vindt wat Jeremia zegt: *'Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het'* (Jeremia 17: 9). Dan word je bang van jezelf. Dan ga je vanuit de nood juist vragen om eerlijkmakende genade. Om de gordel der waarheid.

De praktijk

Is die gordel nog te verkrijgen? Ja, want ze behoort tot *'de wapenrusting Gods'*. Val de Heere daarom te voet en vraag Hem om eerlijkmakende genade.

En als je die gordel mocht ontvangen? Wat kun je juist dan aangevochten worden door de duivel. Als je door het ontdekkende werk van de Heilige Geest nog zoveel overblijfselen van onoprechtheid in je binnenste vindt. Dan zegt de duivel: Zie je wel: zoveel onoprechtheid kan niet samengaan met genade.

In het hart van Gods kinderen kunnen echter nog veel overblijfselen van onoprechtheid zijn. Maar als het goed is, zijn er ook drie andere dingen: [1] *strijd* tegen die onoprechtheid; [2] *verdriet* over die onoprechtheid; [3] een *biddend voor de Heere verschijnen* met de last van die onoprechtheid.

A.J.T. Ruis

De verberging van Gods aangezicht (1)

Eerst zal ik proberen de vraag in eigen woorden te formuleren. In hoofdstuk 5 van de Dordtse Leerregels, artikel 13, gaat het over het volhardend wandelen in de wegen des Heeren. Gods gunst te smaken in die weg is voor de gelovigen immers zoeter dan het leven?

En het missen van Gods gunst is hen immers bitterden dan de dood? Maar kan het Gods kind ook gebeuren dat hij het niet ervaren van Gods gunst en tegenwoordigheid helemaal niet als leeg en bitter en doods ervaart?

Kan het zijn dat je er geen eens erg in hebt dat God Zijn aangezicht voor je verbergt? Ik vind dit een bijzonder mooie vraag over wel een teer onderwerp. Ik hoop met mijn antwoord de geachte vraagsteller en meerderen pastoraal te kunnen helpen. U ziet boven het artikel al wel een 1) staan. Het antwoord zal dus in dit en het volgende nummer staan. Ik zet de dingen eerst even op een rij.

Van nature leeft een mens zonder God, hij zij werelds of kerkelijk, maakt niet uit. Geen mens zoekt de Heere en hij zit er ook niet mee. Tot dat de Heere hem door Woord en Geest de ogen opent. Dan gaat hij zien dat hij zonder God in de wereld is en geen Borg heeft voor zijn schuld. De Heilige Geest werkt zo dat je het in een dergelijke ontdekkende ervaring niet kan uithouden. Hij werkt in mij een droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot God werkt. Ik ga zoeken, kloppen, bidden. Is er nog o groot Ontfermer, is er voor een arme kermmer, voor een smekeling gehoor, is er nog een open oor? Wat een genot voor de ziel als de Heere hem ruimte geeft en laat zien dat al hetgeen onmogelijk is bij de mensen, mogelijk is bij God. Hoe groot wordt het, als ik mijn schuld en verlorenheid aan Zijn voeten mag brengen. Hoe zoet is het mijn ziel als ik door genade mag zien op Hem Die gekomen is om te zoeken en zalig te maken dat verloren is. Ik kan niet anders dan mijn bevende hand leggen op de belofte van de Heere dat een ieder die de Naam van de Heere Jezus zal aanroepen zalig zal worden. Onvergetelijk is het als ik met insluiting van mijzelf mag geloven dat de Heere voor mij naar het kruis gegaan is en voor mij de wet vervuld heeft. Onvoorstelbaar als je de stem van de goede Herder mag horen: Ik ben uw Heil alleen. Wat een zoetheid als je de ruimte in Gods genade mag zien voor de grootste der zondaren.

Ik zeg altijd: trap en mate moge verschillen, maar de kern van deze dingen worden ons door Gods goede Geest geleerd. Het missen van deze dingen kan alleen bij hen gebeuren die deze rijke zaken hier in beginsel mochten leren. Het begint al als de dagen van de eerste liefde overgaan. Wat ik ontvang van de Heere, al is het nog zo groot, kan ik niet vasthouden. Daarbij komt dat ik bij het ontvangen van het nieuwe leven (dat naar God uitgaat) het oude leven, de oude natuur (die naar mezelf en de zonde uitgaat) niet kwijt ben. Mijn eigen, verdorven ik wil niet van het toneel verdwijnen. Mijn oude mens wil geen plaats maken voor het werk van God. Bovendien laat de duivel zijn prooi niet zo gemakkelijk los. Met andere woorden: als de Heere in mijn leven komt begint er

een heilige oorlog. Heilig omdat de oorlog ten diepste door de Heilige Geest wordt gevoerd. In die heilige oorlog vinden ook menige onheilige dingen plaats, namelijk als ik overeenkomstig mijn verdorven aard met de vijand heul en dientengevolge de Heere en Zijn nabijheid niet naarstig zoek. Ook kan een persoonlijke afgod, een boezemzonde, mij parten spelen. Wie vecht met de zonde en strijdt met de duivel ontmoet God en Zijn gunst. Wie leeft als een vreemdeling wandelt met God, en God wandelt met hem. Maar wie een dwaalweg inslaat verlaat zelf God. Niet God verlaat hem, maar hij verlaat God. Je loopt bij de Heere vandaan en is het dan een wonder dat je het licht en het leven en de vrede kwijt raakt? Dan smaak je Gods gunst niet meer, omdat je niet eet van de levensboom, de bijbel, maar omdat je vruchten aan het plukken bent van verboden bomen. Het is dus niet zo dat je de zoetheid van Gods gunst gelijk mist. God Zelf moet je weer in het gemis brengen. Je voelt je niet gelukkig, omdat je het ware geluk hebt geproefd, maar als de Heere er Zelf niet aan te pas komt ga je toch door. En houd je het net zo lang uit tot dat Nathan aan de deur komt en God je op de knieën brengt. En dan, als ik mijn schuld weer aan Zijn voeten mag leggen en ik weer een verloren zoon wordt aan 's Vaders voeten, dan, ja dan ga ik zeggen: en die tijd die ik nu heb meegemaakt was bitterder dan de dood. Als ik de onveranderlijkheid van Gods trouw en de kracht van Zijn liefde ervaar, dan zeg ik wat David zegt in Psalm 32: Uw hand was dag en nacht zwaar op mij en mijn levenssappen droogden op. Dan voel ik weer het verschil. En ga ik mezelf verwonderd afvragen hoe ik toch zo dwaas kan wezen Hem de rug toe te keren. En dat ik het toch zo zonder Hem en tegen Hem kan uithouden. Wat ben ik toch voor een ellendig mens! Begrijpt u? God komt tot een mens als Eerste en maakt hem van dood levend. Niet de mens komt tot God, maar God komt tot de mens: Waar zijt gij? Maar zo gaat het ook bij vernieuwing. Niet David kwam na die verschrikkelijke val tot de Heere, maar de Heere kwam tot David. Laat een mens het er soms zo ontrouw, zo goddeloos bij zitten na ontvangen genade, bij God ligt dat anders: Hij laat nooit varen wat Zijn hand begon. En dan hebben we het over Zijn zaligmakend werk in mijn hart. Hoe komt God dan terug? Als een de zonde veroordelend God. Als een God Die het recht bemint en betaling van de schuld eist. Wat brengt dat die Davids? In het stof voor God. Ik ga vragen, bedelen of de Heere zou willen wederkeren: O geef mij weder de vreugde Uws heils! Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond, Uw trouwe hulp, stier mij in rechte sporen. Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond, dat onbedacht zijn herder heeft verloren. Ai, zoek Uw knecht, schoon hij Uw wetten schond. Want hij volhard naar Uw geboon te horen! Voor nu genoeg. De volgende keer moet ik er nog iets van zeggen.

K. Hoefnagel

“De angst dat mensen verloren gaan...” Nog een kort vervolg (3)

“Beste dominee, wij hebben een vriendenkring en komen wekelijks op maandagavond bij elkaar voor Bijbelstudie. Het onderwerp is het herstel van alle dingen en dit heeft wat voeten in de aarde. Het komt erop neer dat het offer van de Heere Jezus uiteindelijk heel de schepping verlost. Men beroept zich daarbij op een tekst als Handelingen 3: 21: *Welken de hemel moet bevatten tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door de mond van al Zijn heilige profeten van alle eeuw.* Wilt u hierop een reactie geven?”

Mijn briefschrijfster voegt eraan toe dat ook zij de gedachte aan de hel als een onuitsprekelijk verschrikkelijke werkelijkheid ervaart. Als je bedenkt dat vele miljarden mensen daar zullen komen. De Bijbel zegt dat een misdacht beter is dan iemand die verloren gaat. Wat is het in dat opzicht vreselijk om mens te zijn. Hoe kan een mens ooit nog blij zijn... Dat geldt ook – en misschien juist wel – als je zelf weten mag dat door Gods genade na de dood het leven is bereid. Maar als je denkt aan al die anderen! Terwijl je ook weet: in de Heere is het onrecht nooit gevonden...

Ik wil bij dat laatste aansluiten. Het is ook inderdaad een bijna onverdraaglijke gedachte dat velen die geleefd hebben, die nu leven en die nog zullen leven een eeuwige dood tegemoet gingen en tegemoet (zullen) gaan. Wie maar enigszins probeert de ernst en het gewicht daarvan tot zich te laten doordringen, kan gemakkelijk in een duisternis van voorstellingen terecht komen. Voorstellingen die gevoed worden door beelden die de Bijbel ons aanreikt: de worm die niet sterft, vuur dat niet wordt geblust, tandenknarsende wroeging, verderf en schrik, jammerlijke ondergang, dood en duisternis. En

het zijn niet slechts beelden. Het zal werkelijkheid zijn, aangrijpende realiteit: de toorn van God en de straf van God. Eeuwig. Is het een wonder dat wie hierover nadenkt, terugschrikt. En dat velen zoeken naar een basis voor relativering, verzachting, of wellicht ontkenning. “Zoals het ons altijd is voorgesteld, zo kan het niet zijn. Eeuwig buiten God en zonder God en tegen God. Eeuwig in de buitenste duisternis. Dat is te erg...”

Gezegd moet worden dat het niet altijd godloochenaars en atheïsten zijn die het bestaan van zoiets als een hel ontkennen. Ook onder christenen die (een groot deel van) de Bijbel aanvaarden als het Woord van God zijn er die een uitweg zoeken om aan het bestaan van een eeuwige hel te ontkomen. Trouwens, hoe is onze eigen praktijk? Zou het ook onder ons niet kunnen zijn, dat we met de mond wel de waarheid van Gods Woord belijden (inclusief de erkenning van zowel hemel als hel), maar dat ook wij leven alsof de Bijbel niet spreekt van de eeuwige verdorpenis. Van wijlen prof. H. Berkhof is het scherpe woord, dat veel christenen hun ongelovige buurman direct zullen waarschuwen als zijn huis in brand staat, terwijl ze er gemakkelijk in schijnen te berusten dat hij, naar ze geloven, aankoerst op de eeuwige dood... Ik voeg daaraan toe dat dit niet alleen van toepassing kan zijn op het heil van de buurman, maar zelfs ook op dat van de eigen ziel. Velen leven gerust verder.

Ook in theologie en prediking zijn gedachten ontwikkeld die de realiteit van de hel naar achter schuiven. De vraag is hoe dat mogelijk is wanneer tegelijkertijd beweerd wordt dat men de Bijbel voor waar houdt. En dat terwijl het overduidelijk is dat de Heere in Zijn Woord met nadruk over de eeuwige

straf heeft geschreven. Eén dezer weken kwam een boek op de markt dat onder meer op dit onderwerp ingaat. Ik doel op de nieuwste publicatie van ds. P. den Butter: *Bestemming bereikt. Hemel of hel en de reis daarheen*. Over enkele weken hoop ik in een aantal artikelen op de belangwekkende inhoud van dit boek in te gaan. Nu sla ik met u even pagina 306 op. Het is begonnen met het stellen van vragen, aldus ds. Den Butter. Toen er op die vragen geen bevredigende antwoorden kwamen, althans volgens de vraagstellers, werden de vragen omgevormd tot tegenwerpingen. Toen die tegenwerpingen niet voldoende werden weerlegd, kwam men tot ontkenningen. De orthodoxe leer aangaande de laatste dingen kon niet waar zijn. Men ging op zoek naar een andere betekenis van wat in de Bijbel te lezen is. Zo kwam het tot herinterpretaties. De leer van de eeuwige straf werd omgevormd tot een meer acceptabele variant.

Een organisatie die zich op dit punt sterk wil maken, is de zogenaamde Bereabeweging, een platform van enkele tientallen pinkstergemeenten die veel nadruk leggen op Bijbelstudie. Via een keur aan publicaties dragen zij hun boodschap uit. Een van de stellingen waarmee zij zich nadrukkelijk presenteren betreft de wederherstelling van alle dingen. Met vooral een beroep op Handelingen 3: 21. Wie hun geschriften leest, zou erdoor in verwarring kunnen raken. Heeft deze Bereabeweging hier en daar niet gelijk? Bijvoorbeeld wanneer ze zeggen dat ‘eeuwig’ in de Bijbel niet altijd ‘eeuwig’ is? En spreekt de apostel Petrus niet inderdaad over de tijden van de wederoprichting van alle dingen? Daarover tenslotte een volgende keer.

J.M.J. Kieviet

Als je nog jong bent -2

Sterven van Annemarie van den Bosch

Het ziekbed en het sterven van Annemarie van den Bosch is door haar zus, Nellie van Bodegraven- van den Bosch beschreven. Een goede zaak dat onze jongeren daar kennis van nemen. Annemarie vond het een voorrecht niet opeens door een ongeluk, zonder enige waarschuwing, te worden weggenomen. Zij mocht het zo zien dat ze een ziekbed kreeg. Enkele woorden die we lezen op blz. 52 willen we citeren: "Zeventien jaar is niet te jong om te sterven, maar als je 80 jaar bent en je bent onbekeerd, dan ben je nog te jong."

Jongmense in 'n Afrikaanse Gemeente

Vier jonge mensen vertellen over het kerkelijk leven in Zuid- Afrika. Zij behoren tot de Gereformeerde Gemeente in Nederland te Pretoria. Ds. Westrate is daar predikant. Er worden op de zondag twee kerkdiensten gehouden: om half negen en om vijf uur. Na de ochtendkerkdienst is er catechisatie. Dit vanwege de grote afstanden. Er wordt gebruik gemaakt van het vragenboekje van Hellenbroek.

Jongeren in een stadsgemeente

Dhr. W.A. de Jong is ouderling in de Oud Gereformeerde Gemeente in Nederland van Utrecht. Er wordt verslag gedaan van een gesprek met hem en een zestal jongeren van de gemeente. Daarin wordt duidelijk hoe het is om kerkelijk jongere te zijn in een stadsgemeente.

Gevaren van popmuziek

De gevaren van popmuziek komen aan de orde in het verslag van een lezing van dhr. A. Bolier die werd gehouden ter gelegenheid van een gezamenlijke opening van het catechisatieseizoen van de Gereformeerde Gemeente en de Gereformeerde Gemeente in Nederland in Rhenen. Na de zondeval gebruikt de duivel muziek om mensen verkeerd te beïnvloeden. We lezen op blz. 71 "In onze tijd zijn Hardrock- artiesten vaak het meest openlijk occult. Zij zingen zonder schaamte over de duivel en braken de meest godslasterlijke teksten uit. Tijdens optredens wordt de duivel aanbeden en geofferd. De muziek klinkt heel agressief en laat de hoorders volledig uit hun dak gaan, waardoor ze hun verstand als het ware verliezen." Op blz. 71 en 72 lezen wij: "Madonna zingt openlijk over de hel en zegt te weten dat zij daarnaartoe gaat. Tijdens optredens laat zij zich aan een kruis hangen, terwijl ze een doornenkroon draagt." Op blz. 74 staat: "Maar ook Marco Borsato, Maaïke Ouboter, Jan Smit of Nick en Simon zingen allemaal over een wereld waarin God géén plaats heeft."

Webgebruik

Er gaat veel tijd verloren door het gebruik van sociale media. Het is onthutsend wat we lezen op blz. 79. Allerlei appjes moeten 's avonds beantwoord worden. Het

resultaat is een schietgebedje, vlug uit de Bijbel en uit het dagboek lezen. "Toch ligt Anne een halfuur later nog steeds wakker. Diep vanbinnen voelt ze zich schuldig. Ze heeft de hele avond ge-appt met haar vriend, maar nam niet eens de tijd om rustig te bidden en te lezen. En waarom kan ze alle apps van vanavond moeiteloos onthouden, maar het Bijbelgedeelte niet?" In deze bijdrage lezen we ook dat het beste filter bekering is. Ook de positieve kanten van mediagebruik komen aan de orde.

Voetbal

In het interview met Ds. A.C. Uitslag komt duidelijk aan de orde dat we enerzijds te zorgen hebben voor een goede conditie van ons lichaam maar anderzijds te waken hebben tegen sportverslaving. Dan moet immers alles wijken voor de sport. Dan is sport belangrijker dan catechisatie of weekdienst. Stof tot nadenken geeft het volgende citaat wat we lezen op blz. 89 "Hoeveel tijd per week train ik mijn lichaam voor die sport en hoeveel tijd per week 'train' ik mijn ziel met gebed, Bijbellesen, meditatie?" Op blz. 92 wordt de volgende raad gegeven: "Zoek Jezus jong, zoek Jezus vroeg, wie Jezus heeft, die heeft genoeg."

Ziekte en zorg

Drs. J.W. de Potter gaat in op vraagstukken die spelen in de verzorging in ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en ook thuis. Het is belangrijk niet alleen te zorgen voor zieken, maar ook met hen te praten en voor hen te bidden. Gebed kan meer waarde hebben dan een hele stapel verband of een doos vol medicijnen. Dertigduizend gelegaliseerde kindermoorden per jaar in Nederland. Dat is de werkelijkheid. Maar er is meer. Hoe dienen we te staan tegenover palliatieve sedatie? Doe je van alles op zondag of alleen de meest noodzakelijke dingen? Wat zeg je tegen een patiënt die pijn heeft en vloekt?

Overige bijdragen

Corien van den Dikkenberg, zelf leerkracht, gaat op *het onderwijs* in. Er zijn heel veel boeken, maar het belangrijkste boek is de Bijbel. Dat probeert zij duidelijk te maken aan haar leerlingen. De Bijbel is geschreven om de Heere te leren kennen. In een vraagsprek met dhr. W. Droogers komt *Gods trouwe zorg* in de Tweede Wereldoorlog en tijdens de watersnoodramp van 1953 komt naar voren. *Evangelist Henk Bor* en zijn werk dat hij in Gent heeft mogen verrichten krijgt aandacht. *De ondergrondse kerk in China* komt voor het voetlicht. In China wordt lectuur verspreid, worden voorgangers toegerust, vindt diaconaat plaats en wordt onderwijs gegeven. Een verslag met een achterkleinzoon van *Roomse Toon* is opgenomen. Er wordt uitgelegd wat *apologetiek* is. Ds. A. van Voorden geeft *pastorale adviezen aan jongeren in de eindtijd*. In zijn bijdrage klinkt door dat er nog onvervulde beloften liggen voor het volk van Israël. Iets uit zijn bijdrage willen we weergeven. We lezen op blz.

63 "We moeten onszelf rein bewaren in deze wereld. De wereld mag heus wel zien hoe we leven, ook wat betreft de huwelijksrouw. Dat is iets wat we zeker aan de wereld mogen laten zien. De gebrokenheid in onze samenleving en zo veel ontspoorde jongeren zijn vaak de vruchten van gebroken huwelijken." De laatste bijdrage is van ds. B.J. van Boven en draagt als titel *'Geestelijke machthebbers in de lucht.'* Het is een samenvatting van een lezing voor studenten over Openbaring 13 waarin het gaat over het beest uit de zee en het beest uit de aarde. Tot slot geven wij een citaat van blz. 181 "In veel vormen van het chilasme meent men zelfs dat er straks nog wel een mogelijkheid komt om gered te worden. Er zou immers een duizendjarig rijk zijn voorafgaande aan het laatste oordeel. Dat lijkt heel mooi, maar Gods Woord geeft daarvoor geen grond. Daarom is deze gedachte zo misleidend. Ons leven staat in de ernst van de wederkomst van Christus. De Rechter staat voor de deur. Hoe dichterbij de wederkomst nadert, hoe brutaler de satan wordt. De tijd wordt er echt niet beter op. Openbaring 20 wijst ons op de zware tijden die voor de deur staan. Aan de andere kant, zolang als de zon en maan er zijn, werkt de Heere nog. Het kan ook nu nog. Laten we vragen om onze dagen te leren tellen, opdat wij een wijs hart bekomen (Psalm 90)."

BOEKBESPREKING J.M. van Wijk (red.), *Wijk Als je nog jong bent..., gebonden, 181 blz., 19,90 euro, Uitgeverij Gebr. Koster, Barneveld, ISBN 978-909-5551-851-7.*

BOEKBESPREKINGEN

W. Schippers, *Herinneringen*, gebonden, 131 blz., 13,95 euro (abonnementsprijs 9,95 euro), Uitgeverij 'de Ramshoorn', Goes, ISBN 9789-46115-0721.

Ondertitel: 'Geleid langs goede paden.' De auteur schetst in dit boekje, nr. 47 uit de Schippersreeks, zijn eigen levensloop. De familieomstandigheden worden beschreven: hij had een liefhebbende moeder. Ook

het ingrijpende verlies van broer Jakob wordt verhaald. De werkomstandigheden worden getekend: de auteur begon als hulp in de dorpssmederij van Maasdam, later wordt hij metaal draaier in een kleine machinefabriek te Zwijndrecht. Later werkte hij op een machinefabriek in Dordrecht. In deze periode leerde hij stropen. Over het huwelijk met Marie Dolmar wordt verteld. Ook wordt geschreven over de nauwe relatie met De Grave. Herinneringen aan bange oorlogsdagen tijdens de Tweede Wereldoorlog worden opgehaald. In mei 1940 werd er in Dordrecht hevig gevochten met de Duitsers om het bezit van de stad. De rust waarvan de auteur genieten mag op hoge leeftijd wordt beschreven. Hij blijkt ook oog te hebben voor de vrije natuur. In de avonduren, na lange en vaak inspannende dagen, heeft hij meer dan 40 boeken geschreven. Op de leeftijd van 87 jaar is W. Schippers gestorven. In het boekje klinkt verwondering door dat God hem leidde langs goede paden.

Van de redactie

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen D.V. dinsdag 5 juli 2016. Kopij graag binnen donderdag 23 juni.

Ambtsdragersconferentie

Op zaterdag 4 juni j.l. waren veel ambtsdragers naar Sliedrecht gekomen. Het was goed, leerzaam en samenbindend. Ds. A.J.T. Ruis heeft vanuit Johannes 3 gesproken over 'geestelijke leiding.' Tijdens de lunch waren er veel contacten en gesprekken. Daarna beantwoordde een forum diverse vragen vanuit de zaal. Laten we onze kerken, onze kerkenraden en onze gemeenten opdragen aan de troon der genade.

Zendingsdag Elburg

D.V. maandag 13 juli in de Geref. Kerk Vrijheidsstraat 1. 10.30 uur opening Ds. J. de Bruin, Elburg. Ds. A.J.T. Ruis, Rotterdam- Kralingen. Verkooptafels in de pauze. Lunchpakketten te koop. 14.00 uur Ds. J.M.J. Kieviet, Renswoude. Kindervertelling W.L. van der Staay, Elburg, Ds. A. Vlietstra, Katwijk. Sluiting: Ds. J. de Bruin, Kinderopas aanwezig.

Ontmoetingsdag 'Bewaar het Pand'

We geven u alvast de datum door: D.V. zaterdag 10 september op Urk.

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

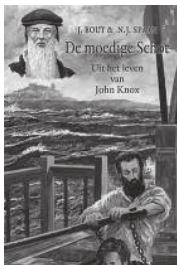
P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 22,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 23,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

J. Bout en N.J. Spaan, De moedige Schot, Uit het leven van John Knox, gebonden, 75 blz., 8,90 euro, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2711-3.

John Knox leefde van 1505- 1572. Hij werd in 1547 predikant in het kasteel te St Andrews. John Knox was niet bang voor bisschoppen en koningen. Van John Knox wordt gezegd dat hij nooit het aangezicht van een mens heeft gevreesd. In 1547 veroverden de Fransen het kasteel te St. Andrews en werd John Knox gevangen genomen. Als ketter werd hij als roeier op een galei geplaatst. De Heere gaf hem te geloven dat hij het Evangelie in Schotland weer zou mogen verkondigen. Toen de zieke Knox na ongeveer een jaar als roeier met het galeischip in de buurt van het kasteel te St. Andrews kwam, zei hij: "Ik zie de kerktoren van de plaats waar de Heere het eerst mijn mond geopend heeft en ik ben er zeker van dat ik dit leven niet verlaten zal voordat mijn tong op dezelfde plaats Gods Naam zal verheerlijken." Dat heeft de Heere ook waar gemaakt. Toen John Knox vrij kwam, mocht hij opnieuw het Evangelie uitdragen. John Knox is de hervormer van Schotland. De ondertitel van dit boekje dat geschreven is voor kinderen vanaf 9 jaar luidt: 'De moedige Schot.' Van zichzelf was hij niet zo moedig, maar de Heere gaf hem de kracht en de moed om zijn werk te kunnen en te mogen doen in Gods Koninkrijk. We lezen in dit boekje ook over een dochter van John Knox, Elizabeth, die getrouwd was met John Welch. Het is een goede zaak dat onze kinderen lezen over het werk dat de Heere in het verleden ook in Schotland heeft gedaan.

Ds. P. Blok e.a., Hij bewaart getrouw Zijn Woord, Gebonden, 126 blz., 9,95 euro, uitgave Gereformeerde Bijbelstichting, Leerdam, ISBN 978-90-72186-87-4.

Ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de Gereformeerde Bijbelstichting is dit keurig verzorgde, informatieve, rijk

geïllustreerde en inhoudsrijke boek verschenen. Op 14 januari 1966 werden de statuten van de GBS vastgesteld en is de stichting officieel opgericht. De voorbereidende werkzaamheden begonnen in 1963 in de Friese wouden. Het boek begint met een 'Ten geleide' van ds. A.C. Rijken, toen tweede voorzitter van de GBS. Dan volgt in hoofdstuk 1 een meditatieve overdenking over Psalm 119 van ds. P. Blok, die van 1990- 2015 eerste voorzitter van de GBS was. Dan volgt in hoofdstuk 2 een historisch overzicht. De twee eerste voorzitters waren: dhr. A. Bergsma en ds. M. Baan. Daarna kwamen: Dr. C. Steenblok, ds. J. van Haaren, ds. F. Mallan en ds. P. Blok. De huidige eerste voorzitter is ds. A.C. Rijken. In hoofdstuk 3 worden overwegingen rond bijbelvertalen aan de orde gesteld. De GBS gaat wat het Nieuwe Testament betreft uit van de textus receptus (de door allen aanvaarde tekst) en niet van de zogenaamde kritische tekst die einde 19e eeuw is gereconstrueerd onder invloed van vondsten van bijbelhandschriften die op belangrijke punten afwijken van de textus receptus. De textus receptus ligt niet alleen ten grondslag aan de Statenvertaling, maar bijvoorbeeld ook aan de Engelse King James Version. Hoofdstuk 4 gaat over Bijbelverspreiding vanuit de GBS in binnen- en buitenland. Het slothoofdstuk gaat over de bibliotheek van de GBS. Daarin bevinden zich veel Bijbels en boeken van wijlen ing. W. van Gent. Er zou nog veel naar voren te brengen zijn uit dit boek. Voor weinig geld krijgt u veel informatie aangeboden.

Begravenisonderneming de Jongh

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Waardenburg
0418 - 65 20 39

H. de Jongh

D.D.E. Meliëste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

**Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.**

www.begravenisondernemingdejongh.nl

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR. Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

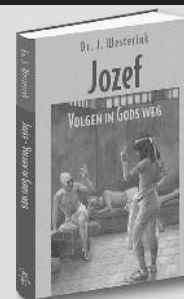
- NIEUWE UITGAVEN -

DS. P. DEN BUTTER

Bestemming bereikt

Hemel of hel en de reis daarheen.
Over de aangrijpende werkelijkheid van
onze eeuwige bestemming.
333 blz. p.b. 33127496
23,90

DS. J. WESTERINK

Jozef

Volgen in Gods weg. Het leven van
Jozef heeft een turbulent verloop gehad.
Toch is de Heere er en Hij gaat voorop.
109 blz. geb. 33127571
12,90

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

Den Hertog uitgeverij

Elzenkade 6 - Houten
Tel. (030) 637 34 34
Info: www.uitgeverijdenhertog.nl

Vakantie en rust in de prachtige Eifel!

Tel. 0049-6594258990 en

www.huizesolagratia.nl